

Zoetermeer, 1 september 2023

Reactie Dynamiet Nederland op consultatie wetsvoorstel kredietregistratie

Dynamiet Nederland B.V. maakt graag gebruik van de mogelijkheid om inhoudelijk te reageren op het wetsvoorstel met betrekking tot de kredietregistratie via deze internetconsultatie. Hieronder zullen een aantal belangrijke punten worden benoemd en toegelicht waaraan onze inziens verdere aandacht geschonken dient te worden.

Over Dynamiet Nederland

Dynamiet Nederland (hierna te noemen: Dynamiet) is een juridische dienstverlener gespecialiseerd in het onderzoeken en verwijderen van disproportionele en onterechte BKR-registraties. Sinds de oprichting in 2012 heeft Dynamiet meer dan 100.000 zaken onderzocht en bieden wij jaarlijks ondersteuning aan ongeveer 2000 mensen met het zoeken naar een oplossing voor hun negatieve BKR-registratie. De afgelopen 11 jaar hebben wij onze sporen verdiend in deze branche. Onze expertise en toewijding aan deze kwesties hebben ons veel media-aandacht opgeleverd en we hebben actief bijgedragen aan het creëren van jurisprudentie op dit gebied. Onze aanpak is niet alleen gericht op het helpen van individuen, maar ook op het bijdragen aan een breder begrip en verbetering van de kredietregistratiepraktijken in Nederland.

Herziening van het beheer van kredietregistratie

Dynamiet erkent het essentiële belang van verantwoorde kredietregistratie en staat daarom positief tegenover de wettelijke vastlegging hiervan zodat de rechten van de consument beter worden gewaarborgd. Wij zijn er echter van overtuigd dat het Bureau Krediet Registratie (hierna te noemen: BKR) niet de geschikte partij is om de kredietgegevens van consumenten te beheren. Een organisatie die de data van miljoenen mensen beheert, dient vanuit haar intrinsieke motivatie burgers te helpen. Het BKR heeft echter in de afgelopen jaren aangetoond dat zij voornamelijk de belangen van haar zakelijke klanten behartigt en zich commercieel heeft opgesteld. Het BKR heeft herhaaldelijk in strijd met de wet gehandeld met het beschermen van haar eigen belangen en verdienmodel, ten koste van de rechten en belangen van burgers. Zo kreeg zij bijvoorbeeld een boete van ruim EUR 830.000,- opgelegd van de autoriteit persoonsgegevens (hierna te noemen: AP) wegens het overtreden van de privacywet, specifiek het niet faciliteren van recht op inzage van persoonsgegevens en onterecht vragen van kosten bij het opvragen van een BKR-overzicht.¹

---

¹ Rb. Gelderland 17 juli 2023, ECLI:RBGEL:2023:4071.

Het is dan ook niet verrassend dat de Stichting Onterechte BKR-registratie is opgericht in samenwerking met de welbekende mr. Frank Visser om de grootschalige misstanden rondom het BKR aan te pakken. Daarnaast zijn er in juni 2023 Kamervragen gesteld om deze problematiek aan het licht te brengen en zijn er inmiddels diverse media-uitzendingen geweest over dit onderwerp.²

Uit de geschiedenis van de afgelopen 11 jaar blijkt duidelijk dat het BKR niet in staat is om het stelsel van kredietregistraties te waarborgen. Neem bijvoorbeeld het onthullende artikel 'Geen huis dankzij BKR' in het NRC.³ Hieruit bleek dat het BKR wederom in strijd handelde met de AVG en zich niet bekommerde om de rechten van burgers. Dit is slechts één van de vele voorbeelden die aantonen dat het beheer van het kredietregistratiesysteem niet in handen zou moeten zijn van het BKR of welke particuliere stichting dan ook, maar van de Staat der Nederlanden.

Door de wetgeving zoals deze nu is voorgesteld, krijgt het BKR in feite een monopolie positie. Dit is zorgwekkend gezien het trackrecord van het BKR, en het is naar onze mening niet wenselijk dat een enkele particuliere entiteit zo'n grote macht en verantwoordelijkheid krijgt. Het is belangrijk dat het systeem van kredietregistratie wordt beheerd door een entiteit die het vertrouwen van het publiek heeft verdiend en kan aantonen dat het in staat is om de belangen van alle betrokken partijen op een eerlijke en transparante manier te behartigen.

Dynamiet heeft jarenlange ervaring in het werken met kredietregistraties en heeft in die tijd waardevolle inzichten en expertise opgedaan. Wij hebben een uniek perspectief op de uitdagingen waarmee consumenten worden geconfronteerd in het huidige systeem, omdat we ervaring hebben met het identificeren van onterechte en disproportionele BKR-registraties en het helpen van consumenten om deze te laten verwijderen. Wij zijn bereid om deze kennis te delen met de overheid, zodat u zelf een kredietregistratiesysteem kunt ontwikkelen dat rechtvaardig is en de belangen van alle partijen respecteert.

Dynamiet wenst graag in te gaan op een zestal punten waaraan aandacht geschonken dient te worden bij de formulering en inwerkingtreding van de nieuwe wet omtrent kredietregistratie.

Algemene punten

1. Bezwaar verwerking persoonsgegevens – artikel 21 AVG
2. Proportionaliteitsbeoordeling en belangenafweging
3. BKR is gegevensverantwoordelijke
4. Reactie- en beroepstermijnen
5. Verkorting registratietermijn van vijf naar drie jaar
6. Bestuur BKR

² <https://www.onterechtebkrregistratie.nl/>

³ <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/08/11/helaas-geen-nieuw-huis-dankzij-bkr>

1. Bezwaar verwerking persoonsgegevens – artikel 21 AVG

Met de invoering van het wetsvoorstel komt, volgens de verstrekte uitleg, de huidige mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de verwerking van persoonsgegevens (hierna te noemen: BKR-registratie) en het bijbehorende toetsingskader zoals omschreven in artikel 21 AVG te vervallen. Ter vervanging wordt artikel 8 zoals neergelegd in het wetsvoorstel geïntroduceerd, waarin staat dat een verwijderingsverzoek kan worden ingediend. Dit artikel specificereert dat dit (enkel) van toepassing is wanneer de registratie (en handhaving) van een BKR-notering leidt tot '*onbillijkheid van overwegende aard*'.

In de memorie van toelichting van het wetsvoorstel wordt genoemd dat het voor de hand zou liggen dat bij een beoordeling van de proportionaliteit van de registratie, wordt aangesloten bij het toetsingskader waarop die toetsing thans al plaatsvindt. Enerzijds zijn wij van mening dat niet goed is toegelicht wat het huidige toetsingskader dan precies zou inhouden, anderzijds is het met de inwerkingtreding van artikel 8 naar letter van de wet niet mogelijk om het huidige toetsingskader aan te houden. Met een wettelijk kader inzake kredietregistratie, zal de gegevensverwerking immers niet langer plaats vinden op grond van artikel lid 1 sub f AVG, maar veranderen naar artikel 1 lid c sub c AVG, waarmee de optie tot bezwaar als neergelegd in artikel 21 AVG buiten spel worden gezet. Nu artikel 21 AVG met het invoeren van het wetsvoorstel niet langer van toepassing zal zijn, zal er een passend alternatief moeten worden geboden. Het is in het belang van de consument dat hierbij een goed toetsingskader zal komen te gelden met de juiste maatstaven zodat de financiële grondrechten worden gewaarborgd.

Gelet op de uitspraak en met name de gegeven toelichting van de Hoge Raad d.d. 3 december 2021, in combinatie met het bekende *Santander*-arrest, dient op dit moment artikel 6 lid 1 sub f AVG als rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens.⁴ Bij het implementeren van een nieuwe wet inzake Kredietregistratie, zou de rechtsgrond weliswaar verschuiven naar artikel 6 lid 1 sub c AVG, echter dient een consument na intreding van de nieuwe wetsartikelen niet te worden benadeeld in zijn bezwaarmogelijkheden nu het wetsvoorstel juist het belang van adequate kredietregistratie heeft.

2. Proportionaliteitsbeoordeling en belangenafweging

Dynamiet is bezorgd dat het voorgestelde wetsartikel 8 dat ziet op de mogelijkheid een verzoek tot verwijdering te doen, niet voldoende waarborgen biedt zoals die momenteel wordt geboden door artikel 21 AVG. Wij zijn van mening dat het huidige toetsingskader van artikel 21 AVG, waarbij bij een verwijderingsverzoek een belangenafweging wordt gemaakt tussen het belang van handhaving van de BKR-registratie en het belang van de consument bij verwijdering, gehandhaafd moet blijven. Daarnaast benadrukken wij het belang van een individuele belangenafweging en het recht van kredietnemers om bezwaar te maken en gegevenswissing te vragen voor elke negatieve BKR-registratie. Ten slotte benadrukken wij dat gegevensverwerking noodzakelijk én proportioneel moet zijn, zoals bevestigd door de Hoge Raad en de AP.

---

⁴ HR 3 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1814 en HR 9 september 2011, ECLI:NL:HR:2011: BQ8097.

Er dient met andere woorden een belangenafweging gemaakt te worden tussen enerzijds de belangen bij handhaving van de BKR-registratie en anderzijds het belang van de consument bij verwijdering daarvan, waarbij er in beginsel tot verwijdering wordt overgegaan *tenzij* een gegevensverantwoordelijke kan betogen dat zij een groter belang heeft om de BKR-registratie te handhaven. Dit is wezenlijk anders dan dat er wordt verwijderd (enkel) in situaties waarbij de verwerking leidt tot *onbillijkheid van overwegende aard*. De bewijslast ligt met het huidige beoordelingskader aan de zijde van de gegevensverantwoordelijke, mits de betrokkene een voldoende belang heeft gesteld bij de beoordeling van het verzoek. Zie in dit kader de uitleg die is gegeven in de jurisprudentie, waaronder in de uitspraak van Rechtbank Amsterdam van 27 oktober 2022.⁵

Gegevensverwerking in de zin van een, al dan niet negatieve, BKR-registratie is slechts toegestaan als er wordt voldaan aan het zogeheten noodzakelijkheidsvereiste. Er dient voldoende verband te zijn met een van de voorwaarden neergelegd in artikel 6 lid 1 AVG.⁶ Een BKR-registratie heeft een tweeledig doel; enerzijds het voorkomen van overkreditering van een consument en anderzijds het beschermen van de financiële sector tegen financiële risico's. Verwerking van persoonsgegevens dient noodzakelijk te zijn om te kunnen voldoen aan een op de verwerkingsverantwoordelijke rustende wettelijke verplichting.⁷ Hierbij wijst Dynamiet ook op de noodzaak om een wetsartikel op te nemen dat een kredietverstrekker een consument te allen tijde informeert over de verwerking van persoonsgegevens, in welke vorm dan ook. Zo waarborgt het huidige algemeen reglement BKR niet de waarborgen als neergelegd in de AVG. Momenteel is bijvoorbeeld enkel een informatieverplichting aan de orde in de vorm van een schriftelijke vooraankondiging ingeval een kredietverstrekker voornemens is om een achterstand te melden bij het BKR, in tegenstelling tot een zwaardere bijzonderheids codering 2 (opeising van het krediet) of 3 (gedeeltelijke afboeking).

Steeds per verwerking en per consument dient met een *individuele* belangenafweging te worden beoordeeld of de verwerking noodzakelijk is en blijft én zwaarder weegt dan de bescherming aan de gegevens van de betrokkene. Maatwerk staat hierbij centraal. Dit sluit ook aan bij het advies wat in 2019 is uitgebracht door de AP, echter gaat het wetsvoorstel thans volledig aan dit advies voorbij.⁸ Het zou zodoende bij een verwijderingsverzoek niet de taak van de consument moeten zijn om te betogen dat zijn registratie verwijderd dient te worden, maar juist de plicht van een gegevensverantwoordelijke om schriftelijk te motiveren dat zij zwaarwegende (én tevens zwaarder wegende) belangen zou hebben bij handhaving van de BKR-notering. Dit sluit aan bij de huidige maatstaf.

---

⁵ Rb. Amsterdam 27 oktober 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:6205, r.o. 4.5 en zie voorts PHR 13 mei 2022, ECLI:NL:PHR:2022:462, concl. A-G. E.B. Rank-Berenschot).

⁶ MvT (Wbp), *Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, nr. 3, p. 82; deze invulling van het noodzakelijkheids criterium dient analoog te worden toegepast op de rechtvaardigingsgrond als bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder f van de AVG.

⁷ zie onder meer PHR 15 september 2021, ECLI:PHR:2021:831, r.o. 2.18.

⁸ AP, Advies inzake de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de kredietregistratie (positionering BKR), 14 november 2019.

3. BKR is gegevensverantwoordelijke

Naast het feit dat er een deugdelijk toetsingskader moet worden neergelegd in het nieuwe wetsvoorstel, met een juiste proportionaliteitstoets, stelt Dynamiet dat het eveneens van groot belang is dat er nadere aandacht wordt besteed aan de rechtspersoon die wordt aangewezen om het kredietregistratiesysteem te beheren. Volgens de jurisprudentie is de huidige beheerder, het BKR, namelijk niet alleen een gegevensbeheerder met beperkte uitvoerende verantwoordelijkheid, maar ook volledig verantwoordelijk voor de verwerking van gegevens in de zin van de AVG.⁹ Zoals het gerechtshof in juni 2023 heeft bevestigd, zijn het BKR en de kredietaanbieders elk afzonderlijk verantwoordelijk voor de volledige verwerking van persoonsgegevens, in dit geval de registratie van BKR-noteringen. Het staat een consument dan ook vrij om zich tot het BKR of een kredietaanbieder te wenden met een verwijderingsverzoek. Naar onze mening is het voor de rechtszekerheid belangrijk dat deze taak en verantwoordelijkheid ook in het wetsvoorstel worden opgenomen.

Het is van cruciaal belang dat de entiteit die het systeem faciliteert, zijn verantwoordelijkheid neemt. Het is niet acceptabel om alle verantwoordelijkheid enkel af te schuiven op de klanten van het BKR, waaronder incassobureaus, kredietopkopers en andere partijen die niet noodzakelijkerwijs handelen in het belang van de burger. Om deze reden heeft het Hof terecht geoordeeld dat de entiteit die het systeem faciliteert, in dit geval het BKR, evenveel verantwoordelijkheid draagt. Dit is van essentieel belang om de belangen van de burger te beschermen.

4. Reactie- en beroepstermijnen

Het huidige wetsvoorstel specificeert niet duidelijk de termijn waarbinnen moet worden gereageerd op een informatieverzoek of een verwijderingsverzoek. Hoewel artikel 9 verwijst naar de informatieplicht en de bijbehorende reactietermijn zoals vastgelegd in de AVG, is het niet voldoende duidelijk uit de huidige artikelen binnen welke termijn een gegevensverantwoordelijke moet reageren op een verzoek tot verwijdering van de registratie van kredietgegevens. Het zou passend zijn om expliciet te vermelden dat een gegevensverantwoordelijke binnen een maand schriftelijk moet reageren op het ingediende verzoek, conform de huidige termijn in de AVG.

Gezien het feit dat artikel 21 AVG buiten beschouwing wordt gelaten en het nieuwe artikel 8 wordt geïntroduceerd, is het ook van cruciaal belang om een beroepstermijn vast te stellen waarbinnen bezwaar moet worden gemaakt bij de rechter of bijvoorbeeld het Kifid. Naar onze mening zou deze termijn in overeenstemming moeten zijn met de termijn zoals vastgelegd in artikel 35 lid 2 UAVG.

---

⁹ Hof Arnhem-Leeuwarden, 6 juni 2023, ECLI:GHARL:2023:4738 en HR 3 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1814.

5. Verkorting registratietermijn van vijf naar drie jaar

Dynamiet maakt zich zorgen dat het simpelweg verkorten van een termijn van vijf naar drie jaar geen juiste oplossing is. De financiële situatie en het gedrag van een individu kunnen sterk variëren, en een vastgestelde termijn houdt geen rekening met de individuele omstandigheden van een consument. Het is belangrijk om een flexibele termijn te hebben die kan worden aangepast op basis van de specifieke persoonlijke situatie van een individu, wederom staat een deugdelijke afweging van belangen centraal. Dat betekent dat de ene consument geen registratietermijn heeft en de ander vijf jaar of wellicht langer. Dat is geheel afhankelijk van de omstandigheden van de betrokkene. Door de termijn te verkorten van vijf naar drie wordt wederom iedereen over één kam geschoren. Het lijkt misschien een goede oplossing omdat het de burger tegemoetkomt door de termijn te verkorten, maar dit is een te simplistische benadering en baart ons zorgen. Kredietregistratie en met name registratie van belemmerende persoonsgegevens blijft maatwerk, geen massaproduct.

Het wetsvoorstel zou tevens aandacht moeten geven aan de afwijkende bewaartermijn van een registratie ingeval een consument een schuldhulptraject heeft doorlopen. Dynamiet volgt hierbij het standpunt van de Minister van SZW en meent dat een termijn van zes maanden als voldoende proportioneel kan worden beschouwd. Na beëindiging van een succesvol schuldtraject heeft de consument immers voldoende laten zien financieel stabiel te zijn en niet langer een risico te vormen als bedoeld door het BKR.

6. Bestuur Bureau Krediet Registratie

Zoals eerder aangegeven dringen wij erop aan dat de Staat der Nederlanden het stelsel van kredietregistratie in eigen beheer neemt. Indien u besluit om dit stelsel alsnog te laten beheren door het BKR, dan dringen wij erop aan dat het bestuur mede wordt gekozen door de overheid. Hier zullen bijvoorbeeld mensen in moeten zitten die dicht bij de burger staan en onafhankelijk zijn. Het huidige bestuur stelt onzes inziens te veel het belang van de zakelijke klant centraal.

Het is cruciaal dat het bestuur actief, onafhankelijk en objectief is, om te voorkomen dat commerciële belangen van invloed zijn op beslissingen die de financiële situatie van burgers beïnvloeden. De overheid, als vertegenwoordiger van het algemeen belang, is het meest geschikt om deze onafhankelijkheid en objectiviteit te waarborgen. Bovendien heeft het kredietregistratiesysteem een grote invloed op de financiële situatie (en financiële vrijheid) van burgers. Het is daarom van groot belang dat het systeem goed wordt beheerd en dat er verantwoording wordt afgelegd aan het publiek. Daarnaast is transparantie essentieel voor het vertrouwen van het publiek in het kredietregistratiesysteem. Door de overheid het bestuur te laten bepalen, kan worden gewaarborgd dat beslissingen transparant worden genomen en dat er voldoende publieke controle is.

Het is belangrijk dat het kredietregistratiesysteem wordt beheerd op een manier die de belangen van consumenten beschermt. De overheid heeft een plicht om de belangen van haar burgers te beschermen en is daarom het meest geschikt om het bestuur te bepalen. Bovendien moet de overheid niet alleen de belangen van de huidige burgers beschermen, maar ook zorgen voor

een duurzaam systeem dat toekomstige generaties ten goede komt. Dit zou kunnen betekenen dat er mechanismen moeten worden ingevoerd om regelmatig het functioneren van het systeem te beoordelen en indien nodig aan te passen. Ook zou de overheid kunnen overwegen om vertegenwoordigers van consumentenorganisaties op te nemen in het bestuur, om ervoor te zorgen dat de belangen van consumenten adequaat worden vertegenwoordigd.

Conclusie

Dynamiet waardeert de inspanningen van de overheid om de kredietregistratie te verbeteren en het belang van de burger te behartigen. Zoals in deze reactie is uiteengezet, zijn er echter verschillende aspecten van het wetsvoorstel die naar onze mening aanpassing behoeven om te zorgen voor een daadwerkelijk rechtvaardiger en effectiever systeem. We benadrukken het belang van een individuele benadering, het in eigen beheer nemen van het stelsel van kredietregistratie door de Staat der Nederlanden, een passende bezwaarprocedure, en de noodzaak voor de entiteit die het systeem faciliteert om verantwoordelijkheid te nemen. Wij verzoeken de overheid om deze punten zorgvuldig te overwegen bij het finaliseren van het wetsvoorstel. Wij blijven graag betrokken bij dit proces en zijn beschikbaar voor verder overleg.

Met vriendelijke groet,

D.S. (Deepak) Thakoerdien
Directeur

